



CURS 2010-2011

avaluació diagnòstica educació secundària obligatòria competència comunicativa: llengua catalana

Nom i cognoms

.....

Grup

.....

INSTRUCCIONS

- Abans de començar la prova, escriu les teves dades personals a la portada.
- Llegeix atentament cada pregunta abans de contestar-la.
- Respon cada pregunta tan bé com puguis i en l'espai corresponent. A continuació passa a la pregunta següent.
- Si t'equivoques, ratlla la resposta equivocada i marca clarament la nova resposta.
- Quan acabis cada pàgina, passa a la següent fins que arribis al final.

activitat 1

Llegeix aquest text amb atenció.

Diari de la Mina Harker

30 de setembre

Un cop reunits al despatx del doctor Seward dues hores després del sopar, que hem començat a les sis, inconscientment hem constituït una mena de consell o comitè. El professor Van Helsing seia al cap de taula, el lloc que el doctor Seward li ha assignat tan bon punt ha entrat a l'habitació. A mi m'ha fet seure al seu costat, a la dreta, demanant-me que actués com a secretària i en Jonathan s'ha col·locat al meu costat. Davant, seien lord Godalming, el doctor Seward i el senyor Morris –lord Godalming vora el professor, i el doctor Seward al centre–. El professor ha començat:

–Penso que és evident que tots estem al corrent dels fets consignats en aquests papers –davant la nostra afirmació, ha prosseguit–: Seria convenient que els expliqués el tipus d'enemic al qual ens hem d'enfrontar. Els contaré uns quants detalls sobre la vida d'aquest home que jo mateix he comprovat. Així, decidirem sobre la manera d'actuar i prendrem les mesures adients.

«Els vampirs existeixen. Alguns de nosaltres en tenim proves de la seva existència. Però encara que no haguéssim viscut aquesta dolorosa experiència, les ensenyances i els testimonis del passat aporten proves suficients per a les persones sensates. Confesso que, de bon començament, jo també era escèptic. Si durant molts anys no hagués fet un esforç per conservar una ment oberta, no m'ho hauria arribat a creure, fins que un fet concret m'hagués cridat a l'orella: "Mira! Mira! Una prova! Una prova!". Ah! Si des del primer moment hagués sabut tot el que sé ara, si hagués sospitat que era ell, hauria pogut salvar la preciosa vida estimada per nosaltres. Però l'hem perdut i hem de treballar per tal que no caiguin unes altres pobres ànimes, si les podem salvar. El *nosferatu* no mor com l'abella quan pica. Ben al contrari, es torna més fort i té més poder per fer mal. El vampir que hi ha entre nosaltres té la força de vint homes i és més llest que qualsevol mortal, perquè la seva sagacitat ha anat augmentant amb els segles. A més, domina la nigromància, que com la seva etimologia indica, és l'endevinació a través dels morts, i els morts invocats per ell, obeeixen les seves ordres. És una bèstia, encara pitjor. És insensible com el dimoni i no té cor. Amb unes certes limitacions, pot aparèixer quan vol i on vol, adoptant la forma que li ve de gust. I, també amb restriccions, pot dirigir els elements: la tempesta, la boira, el tro. Té poder sobre éssers inferiors: la rata, l'òliba i el ratpenat..., l'arna, la guineu i el llop. Pot augmentar i disminuir de mida i fins i tot difuminar-se i fer-se invisible. Així doncs, com començarem la nostra lluita per acabar amb ell? Com sabrem on és i, un cop ho sapiguem, com el destruïrem? Amics meus, tenim molta feina. Emprenem una missió terrible amb conseqüències que podrien fer tremolar els més valents. Perquè si fracàssem en la lluita, vol dir que haurà guanyat ell: i què serà de nosaltres?»

Mentre parlava, en Jonathan m'havia agafat la mà. En veure com atansava la mà cap a mi, he temut, oh i molt!, que el superés el temor per l'espantosa naturalesa del perill. Però el seu contacte –segur, confiat, decidit– m'ha encomanat vitalitat. La mà d'un home valent parla per ella sola, no cal que una dona enamorada escolti la seva música.

activitat 1

Quan el professor ha acabat de parlar, el meu marit i jo ens hem mirat als ulls. Entre nosaltres sobren les paraules.

–Jo responc per la Mina i per mi –ha dit.

–Compti amb mi, professor –ha dit en Quincey Morris, tan lacònic com de costum.

–Estic amb vostè –ha dit lord Godalming–, encara que només sigui per la memòria de la Lucy.

El doctor Seward s'ha limitat a fer un moviment de cap. El professor s'ha aixecat i, després de posar la seva creu d'or damunt la taula, ha col·locat les mans a banda i banda. He agafat la seva mà dreta i lord Godalming l'esquerra. En Jonathan m'ha agafat la mà dreta amb la seva esquerra i ha allargat l'altra al senyor Morris. Amb les mans agafades hem segellat el nostre solemne pacte. He sentit un calfred, però ni per un segon m'ha passat pel cap fer-me enrere. Hem tornat a ocupar els nostres seients, i el doctor Van Helsing ha continuat parlant amb un to que anunciava que la feina seriosa havia començat.

«Hem de fixar-nos en les tradicions i les supersticions. Tractant-se d'una qüestió de vida o mort, dóna la impressió que això no és gran cosa. Però haurem de conformar-nos. En primer lloc perquè no hi ha res més i..., en segon lloc, perquè tot això, les tradicions i les supersticions, té molta importància. ¿O és que la creença en els vampirs no està recolzada per als altres (ai, no pas per a nosaltres) en les supersticions? Un any enrere, qui de nosaltres hauria acceptat una possibilitat semblant, en ple segle XIX, científic, escèptic i positivista? Nosaltres mateixos hem arribat a rebutjar un fet justificat davant els nostres ulls. Per tant, hem de suposar que la creença en el vampir, les seves limitacions i el seu remei, de moment es recolzen en la mateixa base. Permetin-me que els digui que se l'ha conegut en tots els indrets habitats per l'home. En l'antiga Grècia i en la vella Roma. Sorgeix a tot Alemanya, França, l'Índia, i fins i tot a la península de Crimea. També a la Xina, tan allunyada de nosaltres en tots els sentits, on és molt temut. Va seguir els bojós guerrers d'Islàndia, els endimoniats huns, els eslaus, els saxons i els magiars. Hem de lluitar contra això, i els he de dir que la creença d'aquests pobles ha estat confirmada per la nostra desgraciada experiència. El vampir continua vivint, no mor amb el pas del temps, i millora cada cop que es nodreix amb la sang d'éssers vius. Pot transformar-se en llop, com sospitem que va fer per desembarcar a Whitby, on va escorxar un gos. És capaç de sorgir en forma de polsim entre els raigs de lluna, tal com van aparèixer aquelles germanes del castell del Dràcula davant d'en Jonathan. Un cop troba el camí, pot entrar i sortir de qualsevol indret tancat i segellat. Hi veu en la foscor, facultat important en un món, la meitat del qual està sempre entre tenebres. Però escoltin bé! Té poders per a totes aquestes coses, però no és lliure. En principi, no pot entrar enlloc, llevat que algú de la casa el convidi, tot i que, un cop convidat, podrà entrar-hi sempre que vulgui. El seu poder acaba, com el de totes les forces malignes, quan comença el dia. Només en determinats moments gaudeix d'una llibertat limitada. Si no es troba en el seu refugi, només pot canviar al migdia o a la sortida i la posta de sol. Tot això és el que ens diu la tradició, i en aquest informe nostre tenim proves que és cert.»

Bram Stoker, *Dràcula* (text adaptat)

activitat 1

Marca amb una X la resposta correcta.

1 La reunió té lloc a la casa:

- a. de la Mina Harker; ☐
- b. del professor Van Helsing; ☐
- c. de lord Goldalming; ☐
- d. del doctor Seward. ☐

2 Indica en quin ordre apareixen en el text els fets següents:

A

Amb la creu d'or damunt la taula, aixecats i agafats de la mà, han pactat col·laborar tots plegats i han tornat a seure.

B

S'expliquen antecedents històrics sobre vampirs, les seves extraordinàries facultats i alguns dels seus límits.

C

Es forma una comissió al voltant d'una taula del despatx del doctor Seward per comentar l'informe sobre els vampirs.

D

S'explica a qui s'han d'enfrontar, la perillositat del vampir i la missió terrible que han de realitzar davant les proves que tenen.

- a. D - A - C - B ☐
- b. A - B - D - C ☐
- c. C - D - A - B ☐
- d. B - C - D - A ☐

3 Quin sinònim de "vampir" apareix en el text?

- a. Bèstia. ☐
- b. Nosferatu. ☐
- c. Ratpenat. ☐
- d. Dimoni. ☐

4 El professor Van Helsing creu en els vampirs?

- a. Sempre ha cregut que els vampirs existeixen. ☐
- b. Creu que els vampirs existeixen. ☐
- c. És escèptic pel que fa a l'existència dels vampirs. ☐
- d. No creu que els vampirs existeixin. ☐

0-1

0-1

0-1

0-1

activitat 1

5 Què és la nigromància?

- a. És la màgia del mal. ☐
- b. És la màgia dels morts. ☐
- c. És l'endevinació a través dels morts. ☐
- d. És la ciència que estudia els vampirs. ☐

0-1

6 Digues si són vertaderes (**V**) o falses (**F**) les afirmacions següents sobre el vampir que persegueixen.

V F

- a. Pot adoptar la forma que vol. ☐ ☐
- b. Té poders sobre els éssers superiors. ☐ ☐
- c. Pot manar els morts. ☐ ☐
- d. És tan llest com qualsevol mortal. ☐ ☐

0-4

7 Qui és el marit de la Mina Harker?

- a. El doctor Seward. ☐
- b. Lord Godalming. ☐
- c. En Jonathan. ☐
- d. El professor Van Helsing. ☐

0-1

8 El professor Van Helsing explica als presents les característiques del perill a què s'enfronten perquè:

- a. aportin més proves; ☐
- b. coneguin tots els detalls; ☐
- c. no els vol amagar res; ☐
- d. li agrada demostrar tot el que sap. ☐

0-1

9 En què basa el professor Van Helsing els seus coneixements sobre els vampirs?

- a. En les opinions de la gent. ☐
- b. En les històries del passat que explica la gent. ☐
- c. En testimonis i ensenyances del passat. ☐
- d. En casos reals que coneixen els seus amics. ☐

0-1

10 Quin és l'objectiu del seu pacte?

- a. Salvar tota la humanitat. ☐
- b. Salvar les persones que puguin estar en perill. ☐
- c. Lluitar sense treva contra els vampirs. ☐
- d. Crear un club contra els vampirs. ☐

0-1

activitat 1

11 Creus en l'existència dels vampirs? Argumenta-ho.

.....

.....

.....

0-1

12 “Un segle XIX escèptic” vol dir que és un segle:

- a. que confia en el seu temps; ☐
- b. que té dubtes sobre la veritat; ☐
- c. que no té dubtes sobre la veritat; ☐
- d. que ha evolucionat poc i està preocupat. ☐

0-1

activitat 2

És un capvespre d'estiu. Fa bon temps i passeges per un dels carrers més concorreguts del lloc on vius. De sobte sents un tro i, en un tres i no res, comença a ploure.

Describeix la situació: què fas, què sents, veus i olores, què fa la gent, com actues...

(El text ha de tenir entre deu i quinze línies.)

0-4
A

0-4
R

0-4
S

0-4
L

0-4
O

0-4
M

0-1
P

activitat 3

- 1 Escribe un antónimo para cada uno de los adjetivos subrayados del texto:

En veure com atansava la mà cap a mi, he temut, oh i molt!, que el superés el temor per l'espantosa naturalesa del perill. Però el seu contacte —segur, confiat, decidit— m'ha encomanat vitalitat. La mà d'un home valent parla per ella sola.

Exemple: *confiat - desconfiat*

a. **espantosa:**

c. **decidit:**

b. **segur:**

d. **valent:**

- 2 Omple els espais buits amb les paraules següents:

també

no obstant això

tal com

a través

Pot convertir-se en ratpenat, el va veure la senyora Mina a la finestra de Whitby o l'amic John sortint de la casa veïna, i l'amic Quincey a la finestra de la senyoreta Lucy. Pot moure's de la boira que ell mateix origina, tal com va provar aquell noble capità de vaixell., pel que sabem, l'abast d'aquesta boira és limitat i només es forma al seu voltant.

- 3 Com és un vampir? Describeu-lo amb quatre adjectius negatius.

Exemple: *maligne*

a.

c.

b.

d.

- 4 Completa el diàleg entre els personatges del text següent:

El doctor Seward es va mostrar satisfet. Havia tancat portes i finestres; se sentia segur. De sobte va sentir que la porta s'obria.

Doctor Seward—*Qui hi ha?* —*va preguntar estranyat.*

El vampir—

Doctor Seward—*Qui diu que sou?* —*va tornar a insistir.*

El vampir—

Doctor Seward—

Llegeix aquest text amb atenció.

Adéu al termòmetre clàssic

Entra en vigor la directiva del Parlament Europeu que prohibeix la presència del mercuri en els termòmetres mèdics o domèstics i en altres aparells de mesurament dins de la UE

Els termòmetres de mercuri ja són història. A partir d'ara estan prohibides la fabricació, la distribució i la venda d'aquests aparells a les farmàcies de tota la Unió Europea.

L'estiu del 2007, el Parlament Europeu va aprovar la directiva que restringeix l'ús tecnològic del mercuri com a component dels termòmetres mèdics o domèstics. Durant un període de 18 mesos, aquests aparells, fins ara d'ús comú a les llars i als centres sanitaris, s'han anat retirant progressivament del mercat i s'han anat substituint per altres de diferents. A partir d'ara, els termòmetres de mercuri estan prohibits. L'objectiu de Brussel·les és evitar els riscos que suposa la generació com a residu d'aquest perillós metall pesant, altament contaminant per al medi ambient i molt perjudicial per a la salut de les persones.

Material perillós

El mercuri actua sobre l'organisme de les persones com una de les neurotoxines més grans que es coneixen: danya el sistema nerviós, els ronyons i el fetge, provoca trastorns mentals i

danys en el sistema reproductor, la parla, la visió i l'oïda. Tanmateix, la seva presència en el medi ambient com a residu constitueix una de les contaminacions més greus que poden rebre els ecosistemes, perquè es pot incorporar a l'organisme dels diferents éssers vius de la cadena tròfica a través dels compostos orgànics dels quals s'alimenten i provocar alteracions que afecten greument les funcions vitals.

Fins ara, el mercuri es trobava present d'una manera o altra, a banda dels termòmetres mèdics, en els baròmetres, el material elèctric, les piles, els interruptors, els detectors de flama, els empastaments dentals, l'instrumental sanitari, els pesticides, els fungicides, les bombetes de baix consum, els tubs fluorescents, els carburants i molts altres productes amb què convivim diàriament.

Baròmetres

La UE ja va prohibir ara fa dos anys la seva utilització en la fabricació d'ordinadors i telèfons

mòbils. Ara els arriba el torn als termòmetres. I d'aquí un any tampoc podrà ser utilitzat en la fabricació dels baròmetres.

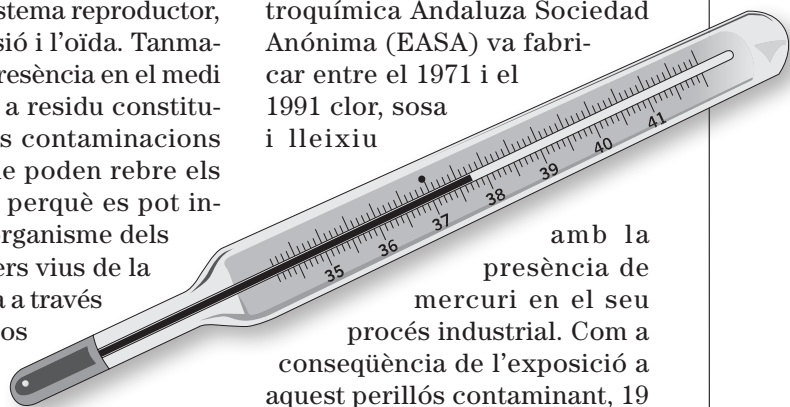
En àmbit industrial, tres quartes parts de la quantitat total de mercuri que s'utilitza al món es concentra en la fabricació del clor-sosa i d'alguns polímers plàstics. A Espanya la fabricació de clor i sosa ha tingut un cost terrible per a la salut dels treballadors. Així, l'empresa Electroquímica Andaluza Sociedad Anónima (EASA) va fabricar entre el 1971 i el 1991 clor, sosa i lleixiu

amb la presència de mercuri en el seu procés industrial. Com a conseqüència de l'exposició a aquest perillós contaminant, 19 dels seus 85 empleats van morir per mercurialisme (nom que rep la intoxicació per mercuri) i la resta pateix greus trastorns de salut.

És per això que actualment s'estan prenent mesures arreu del món per limitar la seva presència com a component o residu tant en àmbit industrial com domèstic. L'era del mercuri ha arribat a la seva fi.

Normativa de piles

Coincidint amb l'entrada en vigor de la normativa que marca la fi dels termòmetres de mercuri, a mitjan d'aquest any entrarà en vigor a tota la Unió Europea una nova legislació sobre la composició i el reciclatge de les piles



activitat 4

que pretén, en primer lloc, reduir la presència de mercuri, i, en segon lloc, obligar els estats membres a fer que abans del 26 de setembre del 2009 totes les piles i acumuladors recollits pels consumidors siguin sotmesos a un correcte tractament de reciclatge. Aquest procés exclourà la seva valorització energètica (incineradora).

Altrament, els índexs de recollida selectiva de piles per al seu reciclatge, que actualment no arriben al 20% a Catalunya (ni a l'Estat), hauran d'assolir un percentatge del 25% el 26 de setembre del 2010 i un mínim del 45% el 26 de setembre del 2016. Cal recordar que l'objectiu que marca la Unió Europea és arribar conjuntament al 90% de reciclatge el 2020.

Menys metall

Per tal de facilitar les tasques de reciclatge als consumidors, les piles i els acumuladors s'hauran de poder extreure fàcilment i de forma segura dels aparells. En aquest sentit, correspon als estats europeus garantir que els productors fabriquin aparells que compleixin aquest requisit.

A Catalunya, totes les piles i acumuladors recollits a part són conduïts a la planta de reciclatge del Pont de Vilomara, al Bages.

Tanmateix, aquesta segona directiva prohibeix que les piles i els acumuladors (de mòbil, agendes electròniques, mini-

consoles, reproductors d'MP3, televisors o ordinadors portàtils, entre altres) que es venen a Europa continguin més de 0,0005% de mercuri en pes. Ara, això no sempre és proporcional a la mida de l'aparell. Hi ha piles botó que contenen prop de dos grams de mercuri per unitat, més que una tele. ■

Què en pots fer del teu antic termòmetre de mercuri?

I què n'hem de fer del vell termòmetre de mercuri? Si en tenim un a casa, no cal que el llencem de manera immediata. Altrament, però, i en aplicació del principi de precaució, seria convenient anar pensant a substituir-lo per un altre aparell dels que ja es troben a les farmàcies i que poden ser de diversos tipus: digitals, de galinstan i d'infrarojos.

Respecte al seu abocament controlat, no el podem dipositar al contenidor blanc que hi ha a les farmàcies, ni per descomptat a cap altre dels contenidors de recollida selectiva que trobem al carrer.

Si el llencem al contenidor de rebuig anirà a parar a l'abocador controlat de residus o la planta incineradora, on, tot i que aquestes instal·lacions de gestió de residus compleixen normes molt estrictes (impermeabilització del sòl o depuració de gasos), poden acabar arribant al medi natural, en què, al tractar-se d'un tòxic que actua per bioacumulació, anirà passant d'un organisme a l'altre a través de la cadena alimentària.

És per això que cal dur-lo (dins de la seva funda) a la deixalleria o punt verd més proper on disposin d'un espai habilitat per a la seva recollida selectiva. Truca al 012 per saber on tens la instal·lació més propera.

I si es trenca un termòmetre de mercuri? Cal proveir-se d'uns guants de làtex, com els que es fan servir per rentar plats, i agafar les boletes amb paper o cinta adhesiva. Res d'aspiradors ni escombres.

Adéu al termòmetre clàssic. "El Periódico de l'Estudiant", maig de 2009

activitat 4

Marca amb una X la resposta correcta.

1 La directiva del Parlament Europeu prohibeix la presència de mercuri:

- a. en tots els productes industrials; ☐
- b. en els carburants; ☐
- c. en els aparells de mesura; ☐
- d. en els termòmetres i altres aparells de mesura. ☐

2 On es trobava fins ara el mercuri?

- a. En molts productes mèdics. ☐
- b. En pocs productes industrials. ☐
- c. En molts productes amb què convivim. ☐
- d. En pocs productes amb què convivim. ☐

3 Què mesuren els baròmetres?

- a. La pressió atmosfèrica. ☐
- b. L'altitud. ☐
- c. La temperatura. ☐
- d. La humitat. ☐

4 Què va suposar, a l'empresa EASA, fabricar clor, sosa i lleixiu amb presència de mercuri?

- a. Van morir aproximadament el 25% dels empleats que hi treballaven. ☐
- b. Van emmalaltir aproximadament el 50% dels empleats que hi treballaven. ☐
- c. Van emmalaltir aproximadament el 90% dels empleats que hi treballaven. ☐
- d. Van morir aproximadament el 40% dels empleats que hi treballaven. ☐

5 Digueu quines de les afirmacions següents són vertaderes (**V**) i quines són falses (**F**).

Què comportarà la normativa europea sobre la composició i reciclatge de les piles?

- | | V | F |
|--|--------------------------|--------------------------|
| a. Que les piles portin menys mercuri. | ☐ | ☐ |
| b. Que les piles no portin mercuri. | ☐ | ☐ |
| c. Que les piles siguin reciclades adequadament. | ☐ | ☐ |
| d. Que augmenti la recollida selectiva de piles. | ☐ | ☐ |

6 Creus que el mercuri s'hauria de deixar de produir de manera immediata? Argumenta-ho.

.....

.....

.....

activitat 4

- 7** Què hem de fer si tenim un termòmetre de mercuri a casa?
- a. L'hem de substituir per un altre que no contingui mercuri de manera immediata. ☐
 - b. El podem continuar fent servir fins que no es trenqui. ☐
 - c. L'hem de substituir per un altre que no contingui mercuri. ☐
 - d. Hem de vigilar que no es trenqui. ☐
- 8** Què hem de fer si es trenca un termòmetre de mercuri?
- a. No ens hem d'amoïnar, el recollim i prou. ☐
 - b. Recollim el mercuri prenent precaucions i el portem al punt de recollida. ☐
 - c. Recollim el mercuri amb l'escombra. ☐
 - d. Recollim el mercuri sense tocar-lo i el llencem a les escombraries. ☐
- 9** Per què no podem recollir amb l'aspirador el mercuri d'un termòmetre trencat?
- a. Perquè no es pot barrejar amb cap altre tipus de brossa i cal portar-lo a la deixalleria més propera. ☐
 - b. Perquè s'ha de recollir amb guants de làtex i llençar-lo directament a les escombraries. ☐
 - c. Perquè s'ha d'agafar amb paper o cinta adhesiva i llençar-lo al contenidor més proper. ☐
 - d. Perquè no es pot barrejar amb cap altre tipus de brossa, ja que no es pot llençar a cap dels contenidors que tenim a l'abast. ☐
- 10** Per què el text porta per títol "Adéu al termòmetre clàssic"?
- a. Perquè la Unió Europea vol que es venguin altres tipus de termòmetres. ☐
 - b. Perquè existeixen altres termòmetres més barats i útils. ☐
 - c. Perquè ha arribat l'hora dels termòmetres digitals. ☐
 - d. Perquè la Unió Europea ha prohibit la fabricació i venda de termòmetres amb mercuri. ☐
- 11** Com s'escriu amb lletres el número 1.991?
- a. Mil-nou cents noranta un. ☐
 - b. Mil nou cents noranta-un. ☐
 - c. Mil nou-cents noranta-un. ☐
 - d. Mil nou cents-noranta un. ☐
- 12** Completa la frase amb l'article determinat (*el*, *la*) que correspongui:
- a. Ha arribat fi del mercuri.
 - b. fi de la Unió Europea és restringir l'ús del mercuri.

0-1

0-1

0-1

0-1

0-1

0-1